

Imeväisikäisen varhaisheijasteiden tutkiminen -ohjevideot Hoitotyön tietokantaan

Sofia Hanhisuanto, Iida Hiekkänen, Lyldia Tiirola

2025 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Imeväisikäisen varhaisheijasteiden tutkiminen -ohjevideot Hoitotyön tietokantaan

Sofia Hanhisuanto, Iida Hiekkänen
ja Lydia Tirola
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Opinnäytetyö
2025

Sofia Hanhisuanto, Iida Hiekkänen & Lydia Tiirola

Imeväisikäisen varhaisheijasteiden tutkiminen - ohjevideot Hoitotyön tietokantaan

Vuosi

2025

Sivumäärä

39

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää laadukkaat videot varhaisheijasteista: tarttumisheijasteesta, moron heijasteesta sekä kävelyheijasteesta Hoitotyön tietokannan videot -osioon. Tavoitteena oli luoda ohjemateriaali terveydenhoitajille sekä opiskelijoille. Aihe oli tarpeellinen, sillä Hoitotyön tietokannasta ei vielä löytynyt videoita heijasteiden tutkimisesta. Videot tuotettiin Hoitotyön tietokanta Duodecimiin ja sen toimeksiantajana toimi Hoitotyön tietokanta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli, että videoiden avulla hoitotyön ammattilaiset saisivat käyttöönsä työkalun, jota hyödyntää päivittäisessä työssä. Tavoitteena oli, että videoiden avulla heijasteiden tutkiminen ja seuranta olisi järjestelmällistä ja luotettavaa jokaisen asiakkaan kohdalla. Huolellinen heijasteiden tutkiminen hyödyttää perheitä ja lapsia, kun poikkeamat kehityksessä havaitaan ajoissa. Opinnäytetyössä käytetty tietoperusta pohjautuu ajantasaisiin ja luotettaviin lähteisiin. Kehittämistyön tavoitteena oli luoda laadukkaat ohjevideot heijasteiden tutkimisesta Hoitotyön tietokantaan. Tavoitteena oli, että terveydenhoitajat ja terveydenhoitajaopiskelijat voivat käyttää videoita apuna heijasteiden tutkimisessä päivittäisessä työssä. Tavoitteena oli, että myös hoitotyön lehtorit voivat hyödyntää videoita oppimateriaalina. Videot antavat konkreettisen tavan heijasteiden tutkimiselle teoriapohjan lisäksi.

Opinnäytetyön lähestymistapana oli kehittämistyö. Kehittämistyön vaiheet olivat aineiston kerääminen, opinnäytetyöraportin kirjoittaminen sekä videoiden käsikirjoittaminen ja kuvaaminen sekä viimeistely. Kehittämistyö toteutettiin tiiviissä yhteistyössä toimeksiantajan kanssa ja arviointia tapahtui koko prosessin ajan. Lopullisena tuotoksena valmistui videot "Kävelyheijasteen tutkiminen", "Moron heijasteen tutkiminen" ja "Tarttumisheijasteen tutkiminen" Hoitotyön tietokannan videot -osioon. Videoissa esiintyy terveydenhoitajan roolissa yksi opinnäytetyön tekijöistä. Videoissa näytetään, millä tavalla nämä heijasteet voidaan tutkia neuvolaympäristössä. Jatkokehittämisehdotuksena voitaisiin toteuttaa ohjevideot muistakin heijasteista.

Asiasanat: lastenneuvola, kehitysheijasteet, neurologinen kehitys

Sofia Hanhisuanto, Iida Hiekkanen & Lydia Tiirola

Assessing developmental reflexes of infants - Instructional videos for the Duodecim Evidence-Based Medicine (EBM) Guidelines

Year

2025

Pages

39

The purpose of this thesis was to develop high-quality videos on the grasp reflex, Moro reflex, and walking reflex for the Duodecim Evidence-Based Medicine (EBM) Guidelines. The goal was to create educational material for healthcare professionals and students. The subject matter was necessary because there were not yet any videos of reflexes in the EBM Guidelines. The videos were produced for the EBM Guidelines, with the Duodecim as the cooperation partner.

The goal of this thesis was that, through the videos, nursing professionals will have access to a tool they can use in their daily work. The aim was for reflex assessments and monitoring to be systematic and reliable for each patient. Thorough reflex assessments will benefit families and children by ensuring developmental abnormalities are detected in a timely manner. The theoretical background used in this thesis was based on up-to-date and reliable sources.

The approach of this thesis was developmental. The stages of the development work included data collection, writing the thesis report, as well as scripting, recording, and editing the videos. The development work was carried out in close cooperation with the client and evaluation took place throughout the process. The final output was the videos "Assessing the walking reflex", "Assessing the Moro reflex" and "Assessing the grasp reflex" in the Evidence-Based Medicine (EBM) guidelines. The videos feature one of the thesis authors in the role of a public health nurse. The videos show how these reflexes can be assessed in a child health clinic environment. A suggestion for further development could be to create instructional videos for other reflexes as well.

Keywords: child health clinic, developmental reflexes, neurological development

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Lastenneuvola	7
2.1	Määräaikaistarkastukset.....	7
3	Lapsen neurologinen kehitys.....	8
3.1	Näön kehitys	8
3.2	Kuulon kehitys	8
3.3	Kielen kehitys.....	8
3.4	Sosiaalinen kehitys.....	9
3.5	Karkeamotorinen kehitys.....	9
3.6	Hienomotoriikan kehitys	10
4	Varhaisheijasteet.....	11
4.1	Moron heijaste.....	11
4.2	Etsimis- ja imemisheijaste.....	11
4.3	Kävelyheijaste	12
4.4	Asymmetrinen tooninen niskaheijaste	12
4.5	Tarttumisheijaste	12
5	Vanhempien ohjaaminen	13
6	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	14
7	Hyvän video-oppimateriaalin laatukriteerit	15
8	Yhteiskehittämisprosessin vaiheet	16
9	Ohjevideon kehittämisen prosessi	18
9.1	Aloituspalaveri.....	18
9.2	Videoiden käsikirjoitukset	18
9.3	Ohjevideoiden tuottaminen ja toteutus	19
9.4	Videoiden muokkaus ja arviointi	20
10	Eettisyys	21
11	Luotettavuus	22
12	Pohdinta	24
	Lähteet.....	26
	Liitteet	30

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää laadukkaat videot varhaisheijasteista: tarttumisheijasteesta, moron heijasteesta sekä kävelyheijasteesta Hoitotyön tietokannan videot -osioon. Tavoitteena oli luoda ohjemateriaali terveydenhoitajille sekä opiskelijoille. Kostamon, Airaksisen ja Vilkan (2022, 15.) mukaan kehittämistyö tulisi tehdä yhdessä työelämäkumppanin kanssa tiettyyn tarpeeseen ja ympäristöön, jossa kehittämistarvetta on havaittu. Aihe oli tarpeellinen, sillä Hoitotyön tietokannasta ei vielä löytynyt ohjevideoita heijasteiden tutkimisesta. Ohjevideot tuotettiin Hoitotyön tietokanta Duodecimiin ja sen toimeksiantajana toimi Hoitotyön tietokanta. Hoitotyön tietokanta kokoaa käytännönläheisen, tutkitun ja näyttöön perustuvan tiedon hoitotyöstä ja potilaan ohjauksesta samaan paikkaan, josta ne ovat helposti ammattilaisten löydettävissä (Duodecim 2022).

Opinnäytetyön tavoitteena oli, että videoiden avulla hoitotyön ammattilaiset saisivat käyttöönsä työkalun, jota hyödyntää päivittäisessä työssä. Tavoitteena oli, että videoiden avulla heijasteiden tutkiminen ja seuranta olisi järjestelmällistä ja luotettavaa jokaisen asiakkaan kohdalla. Huolellinen heijasteiden tutkiminen hyödyttää perheitä ja lapsia, kun poikkeamat kehityksessä havaitaan ajoissa. Tavoitteena oli, että myös hoitotyön lehtorit voivat hyödyntää videoita oppimateriaalina. Videot antavat konkreettisen tavan heijasteiden tutkimiselle teoriapohjan lisäksi.

Terveydenhoitajan päivittäiseen työhön lastenneuvolassa kuuluu lapsen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta (STM 2024). Työskentely perustuu tieteelliseen tutkittuun tietoon, uusimman tiedon hyödyntämiseen sekä käytännön hoitotyöhön (Terveydenhoitajaliitto 2024). Heijasteiden kehittymistä sekä katoamista tutkitaan neuvolassa säännöllisesti ja näin mahdolliset poikkeamat kehityksessä voidaan nähdä jo varhaisessa vaiheessa (Immonen & Rintamäki 2021).

2 Lastenneuvola

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 2 luvun 15 §:ssä säädetään neuvolapalveluista. Hyvinvointialueiden on järjestettävä oman alueensa raskaana oleville, lasta odottaville perheille sekä kaikkien alle oppivelvollisuusikäisten lasten ja heidän perheidensä neuvolapalvelut. Tässä opinnäytetyössä käsitellään lastenneuvolan palveluja kuuden kuukauden ikään saakka.

Lastenneuvolassa tutkitaan ja seurataan lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä. Myös vanhempien tukeminen ja ohjaaminen kasvatustyössä on tärkeässä osassa lastenneuvolan työssä. Koko perheen hyvinvoinnista huolehtiminen ja lapsen turvallisen kasvuympäristön turvaaminen kuuluvat terveydenhoitajan tehtäviin. (THL 2023a; Hakulinen, Uotila-Laine & Korpilahti 2023.)

Lastenneuvolan työn yhtenä tavoitteena on kaventaa terveyseroja perheiden välillä. Tärkeimpänä on lapsen etu, jonka vuoksi perhekeskeinen työote ja vanhempien voimavarojen vahvistaminen ovat keskeisessä roolissa terveydenhoitajan työssä. (Armanto & Koistinen 2007, 113.)

Neuvolan tehtävänä on tunnistaa ja ottaa puheeksi lapsen tai vanhemman ja perheen erityisen tuen tarve ja tukea perhettä. Terveydenhoitajan oleellinen tehtävä on havaita ongelmat ja tuen tarve mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Neuvolan tulee tukea pitkäaikaisesti sairaa, vammaisen tai toimintakyvyltään rajoitteen lapsen omahoitoa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tarvittaessa ohjataan jatkotutkimuksiin ja -hoitoon. Neuvolan tehtäviin kuuluu myös lasten suun terveydestä huolehtiminen. (THL 2023a; Hakulinen ym. 2023.)

2.1 Määräaikaistarkastukset

Lastenneuvola järjestää lapsille terveystarkastuksia. Näihin tarkastuksiin sisältyvät rokottaminen, erilaiset seulontatutkimukset, voimavaralähtöinen ohjaus ja tuki. (Armanto & Koistinen 2007, 113.) Vastasyntynyt käy terveystarkastuksissa puolivuotiaaksi asti kuukausittain. Terveydenhoitaja käy kotikäynnillä perheen luona mahdollisimman pian vauvan kotiutumisen jälkeen. Jo tässä vaiheessa terveydenhoitaja tutkii vauvan heijasteita. (THL 2023a.)

Lapsi käy ensimmäisen ikävuotensa aikana ainakin yhdeksän kertaa neuvolassa. Neljän kuukauden iässä tehdään laaja terveystarkastus, jonka tekee yhteistyössä terveydenhoitaja ja lääkäri. Laajassa tarkastuksessa arvioidaan koko perheen tilannetta, monipuolisesti lapsen fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa sekä lapsen hyvinvointia ja oppimista. (Hakulinen ym. 2023.) Tässä laajassa tarkastuksessa tärkeää on tunnistaa neurologiset poikkeavuudet, joita tutkitaan muun muassa varhaisheijasteiden avulla (Renko, Niinikoski & Palmu 2023, 28.).

3 Lapsen neurologinen kehitys

Lapsen neurologista kehitystä seurataan lastenneuvolassa. Seurannan tavoitteena on jo lastenneuvolassa löytää mahdolliset kehityshäiriöt tai -viiveet ja riskit oppimisvaikeuksille. Jos neurologista poikkeavuutta havaitaan, huomioidaan ne suhteessa normaalin kehityksen rajoihin. (Hietanen-Peltola & Hakulinen 2022, 29.)

3.1 Näön kehitys

Vastasyntynyt vauva katselee spontaanisti ja ottaa jo hetkellisesti katsekontaktia. Vastasyntyneen näöntarkkuus ei ole vielä kehittynyt tarkaksi, mutta kuuden viikon iässä lapsen tulisi jo hymyillä vastavuoroisesti. Kun lapsi on 2-3 kuukauden ikäinen, hän pystyy kohdistamaan katseensa noin 20 senttimetrin etäisyydellä olevaan esineeseen. Lapsi pystyy seuraamaan esinettä katseellaan keskeisessä näkökentässä vertikaalisesti, horisontaalisesti ja täyden ympyrän kaaren. Lapsen ollessa neljän kuukauden ikäinen, hän pystyy seuraamaan esinettä silmillään, kun sitä liikutellaan syvyysuunnassa. Neljän kuukauden iässä silmien seurantaliikkeiden nykivyys tulisi olla poistunut. Terveellä lapsella voi esiintyä vähäistä ajoittaista karsastusta alle kuuden kuukauden iässä, lapsen ollessa väsynyt. Yli kuuden kuukauden jälkeen ajoittainen ja jatkuva karsastus on poikkeavaa ja lisätutkimusten aihe. (Haataja 2018.)

Lapsen ollessa viiden kuukauden ikäinen hän pystyy ottamaan kiinni lelusta kädellään. Siihen tarvitaan monimutkaista näönkäytön ja käden motoriseen ohjaukseen osallistuvien hermoverkostojen yhteistyötä. Kuuden kuukauden ikäinen lapsi erottaa värejä. Näkötoiminnot, huomion suuntaaminen sekä hieno- ja karkeamotoristen toimintojen yhteistyö kehittyvät paremmiksi pitkälle kouluikään asti. (Haataja 2018.)

3.2 Kuulon kehitys

Vastasyntynyt hätkähtää ja räpyttää silmiään kuullessaan kovan ja yhtäkkisen äänen. Lapsen ollessa kahdeksan kuukauden ikäinen hän pystyy paikantamaan 45 desibelin voimakkuudella olevan äänen. Mikäli vanhemmat ovat neuvolakäynnillä huolissaan lapsen kuulosta tai vastasyntyneen jokeltelu on normaalia vähäisempää, tulee asiasta huolestua. Myös jos lapsen jokeltelu taantuu tai lapsen kommunikaatiotaidoissa tai kokonaiskehityksessä on viivettä, tulee olla huolissaan. (Haataja 2018.)

3.3 Kielen kehitys

Lapsen kielelliset taidot alkavat kehittyä jo raskauden viimeisinä kuukausina, kun sikiön kuulojärjestelmä reagoi kohdun ulkopuolelta kuuluviin ääniin. Lapsen aivot reagoivat eri tavalla äidin ääneen kuin muihin ääniin. Yhtenä tärkeimmistä tekijöistä hoivasuhteen syntymiselle pidetään vastasyntyneen kykyä tunnistaa äitinsä ääni. Kun lapsen kuulojärjestelmä tarkentuu, lapsi alkaa havainnoimaan hyvin pieniäkin äänteellisiä eroja. Lapsen ollessa noin puolivuotias

kuulojärjestelmä alkaa kapeutua ja suosia lapsen äidinkielen keskeisiä piirteitä. (Korpilahti, Arikka & Wallden 2018.)

Normaaliin neurologiseen kehitykseen kuuluu, että jo vastasyntynyt ilmaisee tarpeitaan ään-telemällä. Lapsen ollessa noin kahden kuukauden iässä vokaalipainotteiset äänneet lisääntyvät. Kuuden kuukauden iässä lapsi normaalisti ilmaisee naurulla ilahtumista ja positiivisia tun-teita. (Haataja 2018.)

3.4 Sosiaalinen kehitys

Varhainen vuorovaikutus vauvan ja vanhemman välillä on erityisen tärkeää lapsen psyykkisen kehityksen kannalta. Turvallinen ja luottamuksellinen kiintymyssuhde luo pohjan lapsen hy-välle minäkuvalle ja itseluottamukselle. (MLL 2023a.) Pienelle vauvalle riittää säännöllinen vuorovaikutus ihmisten kanssa. Hymy, tuijotus, piiloleikit ja kutittelu ovat hyviä leikkejä, joi-den avulla vauva oppii hahmottamaan omaa kehoaan. (Armanto & Koistinen 2007, 140-141.)

Vauva on kykeneväinen vuorovaikutukseen heti syntymästään lähtien. Vastasyntynyt kertoo tarpeistaan itkulla ja huitomalla käsillään sekä potkimalla jaloillaan. Muiden ihmisten ilmei-den tarkkailu ja matkiminen viestivät sosiaalisten taitojen kehittymisestä. Noin kahden kuu-kauden ikäisenä vauva hymyilee ensimmäisen kerran ja hakee tarkoituksellisesti katsekontak-tia. Hän tunnistaa tutut kasvot. 3-4 kuukauden iässä tulee ensimmäiset naurun ja riemun kil-jahdukset, ja kiinnostus muista lapsista lisääntyy. (Korhonen 2021.)

3.5 Karkeamotorinen kehitys

Terveen vastasyntyneen raajojen liikkeet ovat spontaaneja, sulavia ja raajasta toiseen etene-viä koordinoituneita liikkeitä. Keskosena syntyneen lapsen liikkeiden määrä ja vaihtelu on ta-vallisesti vähäisempää kuin täysiaikaisena syntyneiden lasten. Vastasyntynyt ei hallitse pään, vartalon tai raajojen liikkeitä tahdonalaisesti. Tahdosta riippumattomat varhaisheijasteet ovat tyypillisiä vastasyntyneille ja niitä tutkitaan säännönmukaisesti lääkärintarkastuksessa. (Haataja 2018.)

Varhaisheijasteita ovat imemis- ja hamuamisheijaste, sormien ja varpaiden tarttumisheijas-teet, automaattinen kävelyheijaste, moron heijaste sekä asymmetrinen tooninen niskahai-jaste (Haataja 2018). Noin puolen vuoden iästä eteenpäin lapsella alkaa esiintyä suojeluhei-jasteita eteen, taakse ja sivuille. Varhaisheijasteista ja suojeluheijasteista käytetään yhteis-nimitystä kehitysheijasteet. (MLL 2023b.)

Vastasyntynyt pystyy tavallisesti turvaamaan hengityksensä kääntämällä päätä sivulle maates-saan mahallaan. Lapsen ollessa noin kolmen kuukauden ikäinen lapsi alkaa varata painoa osit-tain yläraajoihin päinmakuulla, pään ja hartiaseudun paremman hallinnan ja raajojen aktiivis-ten liikkeiden kannattelemana. Lapsen ollessa noin neljän kuukauden ikäinen, lapsi alkaa

kääntymään tahdonalaisesti selinmakuulta kyljelle ja siitä edelleen vatsalleen vartalon hallinnan vahvistuessa. Lapsi kääntyy selältä kyljen kautta vatsalleen ja toisinpäin kuuden kuukauden ikään mennessä. Kun lapsen vartalon hallinta kasvaa ja monipuolistuu hän alkaa nostamaan itsensä suorien käsivarsien varaan ja kääntyilee vatsamakuulla ympyrää. Lapsen ollessa noin 5-6 kuukauden ikäinen hän alkaa selinmakuulla koukistaa aktiivisesti alaraajojaan vatsan päälle, taputella polviaan ja vetää varpaita suuhunsa. (Haataja 2018.)

3.6 Hienomotoriikan kehitys

Vastasyntynyt pitelee käsiään tyypillisesti löyhässä nyrkissä. Terveillä vastasyntyneillä esiintyy tarttumisheijaste, joka vaimenee asteittain, kun käden aktiivinen tarttuminen ja irrottaminen kehittyy. Lapsi alkaa aktiivisesti tuoda yläraajojaan kohti keskiviivaa hallitessaan vakaan symmetrisen selinmakuuasennon. Lapsi löytää kätensä ollessaan noin 3-4 kuukauden ikäinen. Lapsi tutkii käsiään katseellaan, vie niitä suuhun sekä tuo käsiä yhteen monipuolisilla liikkeillä. Lapsen ollessa noin neljän kuukauden ikäinen lapsi yrittää tarttua lähelle tuotuun leluun ja viiden kuukauden ikäinen lapsi tarttuu leluun aktiivisesti. Kuuden kuukauden ikäinen lapsi pystyy vaihtamaan lelua kädestä toiseen ja alkaa tutkia ympäristöään käsissään olevien esineiden avulla. (Haataja 2018.)

4 Varhaisheijasteet

Vastasyntyneillä esiintyy ensimmäisen ikävuoden aikana erilaisia kehitysheijasteita. Varhaisheijasteita ovat moron heijaste, etsimis- ja imemisheijaste, kävelyheijaste, asymmetrinen tooninen niskaheijaste sekä käsien ja jalkojen tarttumisheijaste. (MLL 2023b.)

Varhaisheijasteita tutkitaan jokaisessa terveystarkastuksessa neljän kuukauden ikään asti synnytyssairaalasta lähtien (Teivaanmäki 2023). Heijasteiden tulisi olla sammuneet viiden kuukauden ikään mennessä (Hakulinen, Korpilahti ja Grotenfelt-Enegren 2023). Varhaisheijasteiden säilyessä poikkeavan pitkään, voi kyse olla keskushermostoperäisestä ongelmasta. Lastenneurologin arvio ja jatkotutkimukset ovat aiheellisia, jos vauvan raajojen liikkeissä näkyy selkeää jänteveyden, liikkeiden tai refleksien puoliero tai hypotonia. Vauvan kehityksen ollessa viiveistä ikätasoon nähden, mutta kuitenkin etenevää ja liikeradat sekä lihasvoimat ovat normaalit, voidaan perhe ohjata fysioterapeutin vastaanotolle. (Immonen & Rintamäki 2021.)

4.1 Moron heijaste

Moron heijaste kuvaa pään hallinnan kypsymättömyyttä vastasyntyneellä (Haataja 2018). Moron heijaste on tärkein varhaisheijaste. Heijasteen puuttuminen saattaa olla merkki aivovauriosta tai se saattaa puuttua myös väsymyksen takia. (Armanto & Koistinen 2007, 164-167.) Moron heijasteen puuttuminen vastasyntyneellä ei välttämättä tarkoita aivovauriota ja moron heijaste voi olla vaikea saada esiin keskosilla. Normaalisti heijaste häviää lapsen ollessa 3-4 kuukauden ikäinen. (Blythe, S. G., Beuret, Blythe P. & Scaramella-Nowinski. 2017, 44.)

Moron heijaste tutkitaan laskemalla nopeasti lapsen pää noin 10 astetta vartalon tasoon nähden tai kohotetaan lapsen käsistä vetämällä hartioita alustasta lapsen ollessa selinmakuulla. Lapsen kädet säpsähtävät sivuille ja palaavat vartalon lähelle. Moron heijaste esiintyy myös, kun lapsen laittaa suoraan selinmakuulle. (Armanto & Koistinen 2007, 164-167.) Säpsähdyksen voi välttää laittamalla lapsen makuulle kyljen kautta (Kuitunen 2024). Lapsi rauhoittuu, kun lapsen molemmat kädet tuodaan rinnan päälle yhteen (MLL 2023b).

4.2 Etsimis- ja imemisheijaste

Etsimisheijaste saadaan aikaan, kun sivellään ihoa lapsen suupielen läheltä. Lapsen pää kääntyy sivelyn suuntaan ja suu avautuu. Myös ihon sively alahuulen alapuolelta saa suun avautumaan. (Armanto & Koistinen 2007, 164-167.) Etsimisheijaste on vahvimmillaan muutamia tunteja lapsen syntymän jälkeen, kun lapsi primitiivisesti hakeutuu rinnalle. Jos vastasyntynyt joutuu olemaan erossa äidistään, etsimisheijaste alkaa parin päivän päästä hiipumaan, mikäli sitä ei pidetä yllä. Se voi vaikeuttaa lapsen rintaruokintaa myöhemmin. Etsimisheijasteen esiintyminen käynnistää imemisheijasteen. (Blythe S. G. ym. 2017, 108-109.)

Imemisheijaste saadaan aikaan koskettelemalla lapsen huulia tai laittamalla tutin lapsen suuhun. Heijaste häviää lapsen ollessa 1-2 kuukautta. (Armanto & Koistinen 2007, 164-167.) Imemisheijaste helpottaa lapsen imemistä ja syömistä sekä harjoittaa ja vahvistaa leuan lihaksia ja kielen liikkeitä, jotka ovat välttämättömiä myöhemmin puheen kehityksen kannalta (Blythe S. G. ym. 2017, 114).

4.3 Kävelyheijaste

Kävelyheijaste esiintyy, kun lasta pidellään kainaloista pystyasennossa jalkapohjien osuessa alustaan ja lapsi nostelee jalkojaan ikään kuin kävellen (MLL 2023b). Kävelyheijaste häviää lapsen ollessa 3-4 kuukauden ikäinen. Kävelyheijaste ei ole varsinaista kävelyä, koska lapsella ei vielä ole tarpeeksi lihasvoimaa ja tasapainoa tukemaan omaa painoaan. Lapsen opetellessa kävelemään 11-16 kuukauden iässä kävelyheijaste esiintyy uudelleen. (Blythe S. G. ym. 2017, 86.)

4.4 Asymmetrinen tooninen niskaheijaste

Asymmetrinen tooninen niskaheijaste auttaa erilaisten kehon molemmin puolisen liikkeiden kehittämisessä sekä auttaa lasta varhaisen käsi-silmä-koordinaation harjoittamisessa (Blythe S. G. ym. 2017, 76). Niskaheijaste tulee esiin, kun lapsen pää kääntyy tai käännetään sivuille. Lapsen kasvojen puolella olevat käsi ja jalka ojentuvat ja niskan puolella oleva käsi ja jalka koukistuvat. (Armanto & Koistinen 2007, 164-167.) Heijaste saattaa näkyä epäselvästi ja häviää lapsen ollessa noin kahden kuukauden ikäinen (MLL 2023b).

4.5 Tarttumisheijaste

Sormien tarttumisheijastetta voidaan tutkia painamalla sormi lapsen käteen. Lapsi tarttuu sormeen tiukasti, eikä pysty irrottamaan otetta tahdonalaisesti. (Haataja 2018.) Tarttumisheijaste auttaa lasta tarttumaan äitiinsä (Blythe S. G. ym. 2017, 102). Heijaste häviää lapsen ollessa kolmen kuukauden ikäinen. Varpaiden tarttumisheijaste tutkitaan samalla tavalla painamalla sormi jalkapohjaan varpaiden tyveen. Varpaiden tarttumisheijaste häviää lapsen ollessa 10 kuukauden ikäinen. (Armanto & Koistinen 2007, 164-167.) Varpaiden tarttumisheijaste ei yleensä ole yhtä vahva kuin sormien tarttumisheijaste, mutta se on kuitenkin tarpeeksi vahva, jotta lapsi pystyy tarttumaan varpaillaan ohuisiin esineisiin (Blythe S. G. ym. 2017, 104).

5 Vanhempien ohjaaminen

Neurolassa terveydenhoitaja havainnoi yhdessä vanhemman kanssa vauvan normaalia kehitystä sen variaatioineen ja tukee vanhempaa huolissa, joita on herännyt lapsen kehitykseen liittyen. Parhaiten lapsen kehitystä pystyy arvioimaan perheelle tuttu ja pysyvä henkilökunta. Vanhemman on myös helpompi uskoutua tutulle henkilökunnalle. Neurolassa terveydenhoitajan tulisi tunnistaa tilanteet, joissa voidaan vaikuttaa suotuisasti lapsen kehitykseen ohjaamalla vanhempia. (Rintamäki & Immonen 2021.) Heijasteita tutkiessa on tärkeää kiinnittää huomiota vauvan turvallisuuteen. Vanhempaa ohjataan vauvan ollessa hoitopöydällä. Lasta ei saa missään tilanteessa jättää hoitopöydälle valvomatta (Nieminen 2024a).

Dialoginen vuorovaikutus terveydenhoitajan ja vanhempien välillä ohjaa vanhempia laajentamaan ymmärrystään. Terveydenhoitaja kuuntelee ja kunnioittaa vanhempia ja etenee keskustelussa vanhemmat edellä. (Vänskä, Laitinen-Väänänen, Kettunen & Mäkelä 2014.)

6 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää laadukkaat videot varhaisheijasteista: tarttumisheijasteesta, moron heijasteesta sekä kävelyheijasteesta Hoitotyön tietokannan videot -osioon. Tavoitteena oli luoda ohjemateriaali terveydenhoitajille sekä opiskelijoille. Ohjevideot tuotettiin Hoitotyön tietokanta Duodecimiin ja sen toimeksiantajana toimi Hoitotyön tietokanta. Videot julkaistiin Hoitotyön tietokantaan Videot -osioon.

Opinnäytetyön tavoitteena oli, että videoiden avulla hoitotyön ammattilaiset saisivat käyttöönsä työkalun, jota hyödyntää päivittäisessä työssä. Tavoitteena oli, että videoiden avulla heijasteiden tutkiminen ja seuranta olisi järjestelmällistä ja luotettavaa jokaisen asiakkaan kohdalla. Tavoitteena oli, että myös hoitotyön lehtorit voivat hyödyntää videoita oppimateriaalina. Videot antavat konkreettisen tavan heijasteiden tutkimiselle teoriapohjan lisäksi.

7 Hyvän video-oppimateriaalin laatukriteerit

Laadukas video-oppimateriaali soveltuu opiskelukäyttöön ja edistää oppimista. Laadukas e-oppimateriaali on toteutettu visuaalisesti ja teknisesti hyvin niin, ettei se vaadi käyttäjältä monimutkaisia järjestelyjä. (Opetushallitus 2024.) Pienikokoinen video-oppimateriaali helpottaa materiaalin käyttöä eri oppimistilanteissa ja sitä on mahdollista käyttää eri yhteyksissä. Laadukas materiaali on apuväline opettajille ja säästää heidän resurssejaan. (Ilomäki 2012, 12.)

Laadukkaalla, terveyttä edistävällä materiaalilla on selkeä tavoite ja se vastaa kohderyhmän tarpeita. Se tulee olla tuotettu johdonmukaisesti ja havainnollisesti. Laadukas opetusmateriaali pohjautuu ajantasaiseen näyttöön perustuvaan tietoon. Laadukas video-oppimateriaali parantaa terveysaineiston laatua. (Rouvinen-Wilenius 2007, 3-11.)

Laadukas ohjevideo on suunniteltu, käsikirjoitettu ja toteutettu huolellisesti yhteistyössä toimeksiantajan kanssa huomioiden loppukäyttäjät. Videossa on selkeä rakenne ja se sisältää tarkentavaa tekstiä aiheesta. Video on hyvä pitää tarpeeksi lyhyenä ja kuvata mahdollisimman aidossa ympäristössä, jotta se pysyy mielenkiintoisena. (Pirnes 2018, 25.)

Jotta videot ovat julkaisukelpoisia, tulee käsikirjoitukset hioa tarkasti yhdessä yhteistyökumppanin kanssa. Kuvausvaiheessa kuvamateriaalia on kerättävä riittävästi, jotta leikkausvaiheessa voidaan varmistaa hyvä lopputulos. Kuvausvaiheessa on tärkeää noudattaa käsikirjoitusta ja kuvaajan tulee tietää, minkälaista materiaalia halutaan. Editointivaiheessa kuvamateriaalia karsitaan ja koostetaan sopivaan muotoon, ja tekniset elementit yhdenmukaistetaan. (Ailio 2015, 6-7.) Lopuksi varmistetaan, että videot noudattavat toimeksiantajan ja Laurean toivomaa graafista ilmettä.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa ohjevideo, joka kehittää ja tukee oppimista kuvaamalla käytännössä, miten kehitysaiheiden tutkiminen toteutetaan. Videot käsikirjoitetaan ja suunnitellaan tarkasti etukäteen, jotta lopputulos olisi mahdollisimman laadukas. Laadukkaita videoita kehittäessä jo suunnitteluvaiheessa korostuu visualisointi ja prototyyppi (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 72.).

8 Yhteiskehittämisen prosessin vaiheet

Opinnäytetyön lähestymistapana on kehittämistyö. Kehittämistyön vaiheet ovat aineiston kerääminen, opinnäytetyöraportin kirjoittaminen sekä videoiden käsikirjoittaminen ja kuvaaminen sekä viimeistely. Kehittämistyöstä raportoidaan kehittämisen lähtökohdat, tavoitteet, työmuodot, prosessin eteneminen sekä lopputulokset (Ojasalo ym. 2014, 20). Yhteiskehittäminen on loppukäyttäjän kanssa suoritettavaa yhteistyötä, jonka tavoitteena on kehittää tuotteita, palveluita, liikeidea tai esimerkiksi erilaisia toimintatapoja. Yhteiskehittämisen tarkoituksena on ymmärtää asiakkaan toiveita, tarpeita sekä ongelmia ja luoda niihin toimivia ratkaisuja. Kun asiakkaan tarpeet ja toiveet huomioidaan koko prosessin ajan, tulee lopullisesta tuotteesta toiveiden mukainen ja haluttu. (Kähkönen & Villa 2023.)

Käyttäjälähtöisyys on keskeisessä roolissa kehittämisprosessissa. Palvelun kehittäminen perustuu palvelun käyttäjien, yhteistyökumppanin ja muiden osapuolten tarpeiden ja toiveiden ymmärtämiseen. Prosessissa on tärkeää huomioida loppukäyttäjien tarve palvelulle. (Ojasalo ym. 2014, 72.)

Prosessi alkaa kehittämiskohteen tunnistamisena, jonka jälkeen määritellään kehittämistehävä tarkemmin ja rajataan kehittämisen kohde (Ojasalo ym. 2014, 23-25). Yhteiskehittämisprosessi voidaan jakaa neljään vaiheeseen, joiden aikana tapahtuu jatkuvaa arviointia. Ensimmäisessä vaiheessa kartoitetaan nykytilannetta ja tunnistetaan sekä rajataan kehittämisen kohde. Tässä vaiheessa varmistetaan myös yhteiset kehittämisen tavoitteet. (Innanen 2018.)

Toisessa vaiheessa syvennetään toimeksiantajan ja asiakasryhmän toiveita ja tarpeita. Tässä vaiheessa kiteytetään kehittämisidea ja asiakkaan tarpeet. Tiivis yhteistyö auttaa kokonaisuuden onnistumisessa. Kolmannessa vaiheessa kokeillaan ja ideoidaan erilaisia vaihtoehtoja. Ideoinnin ja kokeilujen avulla saadaan luotua toimiva ja asiakasryhmää palveleva lopputulos. Neljännessä vaiheessa viimeistellään lopullinen tuotos ja julkaistaan se toimeksiantajalle arvioitavaksi. Arvioinnilla varmistetaan tuotoksen olevan asiakkaan toiveita ja tarpeita vastaava sekä laadultaan oikeanlainen. (Innanen 2018.)

Yhteiskehittämisessä voi käyttää erilaisia menetelmiä halutun lopputuloksen saamiseksi. Menetelmien valintaan vaikuttaa kehitysideokehitysvaihe sekä se, millaista tietoa tarvitaan. Tässä opinnäytetyössä tarkoituksena oli käyttää prototypointia ja työpajamenetelmää. Työpajassa voidaan tehokkaasti toteuttaa eri asioiden kartoittamista ja jäsentelyä sekä ideointia ja prototypointia. Prototyypin avulla voidaan havainnollistaa kehitettäviä videoita konkreettisesti ja lopullisten tuotosten kehittäminen helpottuu, kun nähdään, mikä toimii ja mitä tarvitsee vielä kehittää. (Haltia-Nurmi, Keränen & Vainio 2021.)

Prosessin edetessä tärkeimmäksi yhteiskehittämisen menetelmäksi nousi jatkuva ja tiivis vuorovaikutus sähköpostitse toimeksiantajan kanssa sekä palautteen kerääminen prosessin

jokaisessa vaiheessa. Tiivis ja toimiva yhteistyö mahdollistaa luottamuksellisen ilmapiirin, jossa kysymyksiä voidaan kysyä avoimesti ja kehittävää sekä lopputyötä palvelevaa palautetta saadaan runsaasti (Kokemustoimintaverkosto 2024).

9 Ohjevideon kehittämisen prosessi

Opinnäytetyön aihe valikoitui Duodecimin toiveesta saada ohjevideo hoitotyön tietokantaan kehitysheijasteiden tutkimisesta terveydenhoitajille sekä alan opiskelijoille. Ohjevideoiden kehittämisen prosessi sisälsi neljä eri vaihetta, jotka ovat aloitustapaaminen, käsikirjoitusten kommentointi ja hyväksyttäminen toimeksiantajalla, ohjevideoiden tuottaminen ja toteutus, videoiden muokkaus ja arviointi. Kehittämistyön tavoitteena oli luoda laadukkaat ohjevideot heijasteiden tutkimisesta Hoitotyön tietokantaan.

9.1 Aloituspalaveri

Aloituspalaveri toteutettiin etäyhteydellä Teamsissa helmikuussa 2024. Paikalla oli opinnäytetyön tekijöiden lisäksi opinnäytetyön toinen ohjaaja sekä toimeksiantaja. Aloitustapaamisessa sovittiin yhteiset pelisäännöt ja selkiytettiin toimeksiantoa. Sen jälkeen kirjoitettiin teoreettinen pohja valmiiksi viitaten kansallisiin suosituksiin kehitysheijasteiden tutkimisesta ja neuvolatyöstä. Aloituspalaverissa Duodecimin kanssa tavoitteena oli selkeyttää kokonaiskuvaa yhteisestä projektista, jota ollaan lähdössä tekemään. Tavoitteena oli saada tietoa siitä, minkälaisia tarpeita Duodecimilla on videoihin liittyen sekä minkälaisia toiveita heillä on videoiden ulkoasun ja pituuden suhteen. Kirjattiin ylös sovittuja asioita. Sovittiin aikataulusta ja projektin etenemisestä.

Tapaamisessa alustavasti suunniteltiin, että videoihin tulee vuorotellen tekstiplanssi ja videokuvaa. Videoissa ei käytetä kertojan ääntä. Videoiden pituustoive oli maksimissaan kaksi minuuttia per video. Sovittiin, että tuotetaan kolme eri videota. Kuvataan videot tarttumisheijasteesta, moron heijasteesta sekä kävelyheijasteesta. Tuotetaan erikseen omat videot kullekin kehitysheijasteelle.

9.2 Videoiden käsikirjoitukset

Huolellisella ennakkosuunnittelulla voidaan varmistaa toivottu ja hyvä lopputulos. Jo kuvattua videota ei voida enää muuttaa. Huolellisesti tehdyllä käsikirjoituksella varmistetaan videon kuvausvaiheen sujuvuus. (Ailio 2015, 6.) Videon tavoite ja tarkoitus on tärkeää olla selvillä ennen videoiden käsikirjoitusta. On hyvä miettiä, mitä videolta halutaan ja miten se toteutetaan. Käsikirjoituksen on tarkoitus olla selkeä runko videon kuvaamisen pohjalle. Etukäteen sovittuja rooleja ja kuvakulmia noudatetaan. (HAMK 2024.)

Suunnitelman valmistuttua lähdettiin tekemään käsikirjoituksia videoille (liite 1, liite 2, liite 3). Kaikkia opetusvideoita varten tehtiin omat käsikirjoitukset. Käsikirjoitusten valmistuttua oli tarkoitus pitää yhteinen käsikirjoituksiin liittyvä työpaja, jonka teemana olisi ollut käsikirjoituksen hiominen sekä prototyypivideon pohjalta ideointi. Toimeksiantajan kanssa kuitenkin sovittiin, että työpajan sijaan käsikirjoituksia voidaan kommentoida sähköpostitse.

Käsikirjoitukset lähetettiin toimeksiantajalle, tavoitteena oli hyväksyttää ja tarvittaessa muokata käsikirjoituksia. Sähköpostilla kysyttiin, onko videoissa sopiva määrä teoriatietoa heijasteista, tarvitseeko videoihin sisällyttää hygieniaohjausta, laitetaanko videoihin Duodecimin logo sekä ohjeistuksia jatkoon. Selvitettiin myös toimeksiantajalta halukkuutta osallistua jollain tapaa kuvauksiin.

Toimeksiantaja kävi käsikirjoitukset läpi tarkasti. Toimeksiantaja kommentoi käsikirjoituksia, teki lisäkysymyksiä ja ehdotuksia muun muassa tekstityksiin ja rivijakoon. Sovittiin, että videoihin ei tarvitse sisällyttää hygieniaohjausta. Sovittiin, että toimeksiantaja ei osallistu kuvauksiin ja videot voidaan kuvata älypuhelimella. Toimeksiantaja toivoi, että videoihin lisätään alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen kertojaääni. Kertojaääntä varten tekstittäjä teki esimerkit kaikkien videoiden tekstityksistä ja lähetti ne opinnäytetyön tekijöille sähköpostitse. Toimeksiantaja ohjeisti, että videoiden loppuun tulee Laurean logo ja opiskelijoiden nimet. Yhteistyösopimus (liite 6) allekirjoitettiin sähköisesti.

Muokatut tekstitykset lähetettiin vielä sähköpostitse toimeksiantajalle. Tekstityksien osalta tehtiin vielä muokkauksia rivijakoon sekä moron heijasteen käsikirjoitusta selkeämmäksi. Toimeksiantaja hyväksyi käsikirjoitukset sähköpostitse. Toimeksiantajan kanssa sovittiin, että pidetään työpaja videoiden loppuun saattamisesta tarpeen mukaan.

Videoiden tavoitteena on, että katsoja tietää, mitä tarttumisheijaste, moron heijaste sekä kävelyheijaste on, ja osaa tutkia ne lapselta. Videoissa on kertojaääni ja tekstitys. Videoissa kerrotaan teoriaa heijasteista tukemaan oppimista. Video tarttumisheijasteesta sisältää 12 kohtausta ja kestää minuutin ja 8 sekuntia. Video moron heijasteesta sisältää 13 kohtausta ja kestää minuutin ja 35 sekuntia. Video kävelyheijasteesta sisältää 7 kohtausta ja kestää 51 sekuntia.

9.3 Ohjevideoiden tuottaminen ja toteutus

Kun toimeksiantaja hyväksyi käsikirjoitukset sekä tekstitykset, aloitettiin videoiden kuvaaminen. Toimeksiantaja ei ollut mukana kuvauksissa. Ohjevideot kuvattiin Laurean Tikkurilan kampuksella lokakuussa 2024.

Päivän aluksi luokkatila valmisteltiin kuvauksia varten. Kun kuvattava vauva ja äiti saapuivat, äidille kerrottiin kuvauspäivän kulusta ja allekirjoitettiin suostumuslomake (liite 4). Lomakkeessa kerrottiin, että vauvalta tutkitaan kolme eri heijastetta ja nämä videoidaan useampaan kertaan. Suostumuslomakkeessa kerrottiin, että vauva tulee olemaan kuvauksissa vaipasillaan ja näkyy videoilla kokonaan. Vanhemmalla olisi lupa keskeyttää kuvaukset missä vaiheessa tahansa. Mitään henkilötietoja ei tule videoihin. Lomakkeen allekirjoittanut ymmärsi edellä mainitut ja suostui siihen, että videot julkaistaan Hoitotyön tietokannassa. Videot tulevat olemaan nähtävillä ainoastaan henkilöille, joilla on tunnukset Hoitotyön tietokantaan.

Kuvauspäivänä mukana olivat opinnäytetyön tekijät sekä kuvattava vauva ja hänen äitinsä. Kuvaus aloitettiin kuvaamalla tarttumisheijaste. Toisena kuvattiin kävelyheijaste ja viimeisenä moron heijaste. Kuvauksissa edettiin rauhallisesti, videomateriaalia kuvattiin reilusti monesta eri kuvakulmasta ja videot kuvattiin käsikirjoitusten mukaan.

Yksi opinnäytetyön tekijä näyttäytyi videoissa terveydenhoitajan roolissa. Videoilla esiintyvä vauva oli opinnäytetyön tekijöille tuttu entuudestaan ja vauvan vanhempi oli mukana kuvauksissa. Videon kuvaushetkellä vauva oli vaippasillaan. Videointiin varattiin aikaa neljä tuntia, jotta varmistettiin mahdollisimman hyvä lopputulos. Videointi tapahtui vauvan ja perheen ehdoilla ja kuvatessa pidettiin taukoja aina tarpeen mukaan.

9.4 Videoiden muokkaus ja arviointi

Kun videot oli kuvattu, ne editoitiin käsikirjoituksen mukaan. Videoiden muokkauksessa käytettiin toimeksiantajan suosituksen mukaan Clipchamp-ohjelmaa. Videoihin äänitettiin kertojääni. Äänenlaatuun on tärkeä panostaa, sillä se vaikuttaa videon laatuun huomattavasti. Äänitys kannattaa tehdä rauhallisessa ja hiljaisessa paikassa. Tärkeää on huomioida, ettei taustääniä tallennu äänityksen aikana. Äänitystä ei kannata tehdä kaikuisassa tilassa, sillä se vaikeuttaa puheen ymmärtämistä. Äänen laatuun vaikuttaa parantavasti myös puheen äänitys läheltä mikrofonia. (North Arrow Films Oy 2019.)

Kaikki kolme videota lähetettiin editoinnin jälkeen toimeksiantajalle sähköpostilla arvioitavaksi. Toimeksiantaja antoi pienet muutosehdotukset, muutoin video sai positiivista palautetta. Toimeksiantaja antoi ohjeeksi vaihtaa valkoisten tekstiplanssien sijaan siniset taustat. Lisäksi tekstittäjä antoi ohjeita tekstien rivityksien muokkaamiseen, jotta rivijaot ovat selkeämmät. Videot muokattiin ohjeiden mukaan, jonka jälkeen ne lähetettiin vielä toimeksiantajalle arvioitavaksi.

Toimeksiantaja oli tyytyväinen videoihin, ja teki julkaisupäätöksen marraskuussa 2024. Videot on julkaistu Duodecimin Terveysportin Hoitotyön tietokannan videot -osiossa. Ne löytyvät nimillä ”Moron heijasteen tutkiminen”, ”Kävelyheijasteen tutkiminen” ja ”Tarttumisheijasteen tutkiminen”. Toimeksiantaja antoi palautetta valmiista videoista. Palaute oli hyvää, toimeksiantajan mielestä oli tehty upeaa työtä ja videot sekä videoilla esiintyvä vauva oli aivan ihana.

10 Eettisyys

Tutkimuksen teossa tulee huomioida eettiset periaatteet ja toimintatavat. Luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto ovat periaatteita, joita noudattamalla huolehditaan tutkimuksen eettisyydestä. (TENK 2023.)

Tiivis yhteistyö toimeksiantajan kanssa sekä sopiminen aikataulusta, aiheesta, ohjauksesta, henkilötietojen käsittelystä sekä vastuista parantaa tutkimuksen laatua ja eettisyyttä. Lisäksi yksityisyydensuoja, tutkittavan suostumus ja vapaaehtoisuus ovat tärkeitä periaatteita tutkimusta tehdessä. (ARENE 2023.)

Tutkimusta tehdessä tulee kunnioittaa tutkittavien henkilöiden itsemääräämisoikeutta sekä ihmisarvoa. Myös vahingon tai haitan aiheuttamista tutkittavalle henkilölle tulee välttää. (TENK 2019, 9.) Tutkittavat ovat alaikäisiä, joten heidän vanhemmiltaan pyydettiin kirjallinen suostumus tutkimukseen (liite 4). Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä tärkeimpiä periaatteita olivat tutkittavien henkilöiden yksityisyydensuoja ja suostumus tutkimukseen osallistumisesta. Kuvaukset etenivät perheen ehdoilla ja heillä oli lupa keskeyttää kuvaaminen halutessaan.

Pieni lapsi ei ikänsä puolesta pysty päättämään omista asioistaan, tai ei välttämättä ymmärrä rooliaan tutkimuksessa. Lapsen asioista päättää tällöin hänen huoltajansa, jonka vuoksi huoltajilta tulee pyytää lupa lapsen osallistumisesta tutkimukseen. (Pekkarinen 2018.) Tutkittavien vanhemmille kerrottiin rehellisesti ja avoimesti tutkimuksen tarkoitus ja toteutustapa. Kirjallisessa suostumuslomakkeessa (liite 4) kerrottiin, että video jää Hoitotyön tietokantaan.

Opinnäytetyön aiheeseen oli perehdytty tarpeeksi hyvin, jotta se kyetään toteuttamaan opinnäytetyön toiminnallisen tuotoksen eettiset periaatteet huomioiden. Tämä sisältää tutkittavien henkilöiden oikeaoppisen käsittelyn. Käsitellessä vastasyntyntä tulee tukea vauvan päätä ja niskaa, sillä niskalihakset ovat vauvalla heikot. Vauvaa tulee käsitellä rauhallisin ottein. (Nieminen 2024b.)

Toimeksiantajalta varmistettiin mahdollisesti tarvittava tutkimuslupa. Tutkimuksessa tuotettava video hyväksytettiin ja tarkistutettiin toimeksiantajalla. Henkilötiedot hävitettiin asianmukaisesti, kun opinnäytetyö on hyväksytty. Kuvattu videomateriaali poistettiin opinnäytetyön tekijöiltä, kun videot luovutettiin toimeksiantajalle. Videon teossa huomioidaan aineistohallintaohjeet, aineiston oikea säilytys sekä tallennus. (ARENE 2020.)

11 Luotettavuus

Opinnäytetyön tekemisen tarkoituksena on edistää opiskelijan ammatillista kehittymistä ja työelämätaitoja sekä opiskelijan asiantuntijuutta. Opinnäytetyöprosessi on ensisijaisesti oppimisprosessi opiskelijalle, jonka tukijana, kannustajana ja laadunvarmistajana ohjaava opettaja toimii. Erilaiset lainsäädännöt, toimintaperiaatteet ja ammattisäädökset ovat olennainen osa opinnäytetyöprosessia sekä terveydenhuollon ammatin harjoittamista. Opinnäytetyötä suunniteltaessa sovitaan keskeisistä opinnäytetyöhön liittyvistä pelisäännöistä toimeksiantajan, ammattikorkeakoulun sekä opiskelijan kesken. Näin pyritään vähentämään opiskelijaa sitovien tieteen pelisääntöjen ja toimeksiantajan toiveiden välistä ristiriitaa. Opinnäytetyöt tarkistetaan plagiaatintunnistusjärjestelmässä ennen julkaisemista. Opiskelijoiden tulee välttää plagiointia ja käyttää kirjoittaessa hyvää tieteellistä käytäntöä lainauksia ja lähdeviittauksia tehdessä. Opinnäytetyötä tulee kirjoittaa hyvän tieteellisen käytäntöä soveltaen. Opiskelijalla on opinnäytetyötä kirjoittaessaan vastuu olla rehellinen, avoin ja huolellinen. Opiskelijan tulee kunnioittaa käyttämiään lähteitä ja muiden tutkijoiden tutkimusta. (ARENE 2018.)

Opinnäytetyön tulosten ja johtopäätösten tulee olla oikeita ja uskottavia sekä luotettavia. Opinnäytetyön yhtenä laadun mittarina käytetään tutkimustoiminnassa yleiskäsitteenä termiä luotettavuus. Luotettavuusmittareina käytetään käsitteitä reliabiliteetti eli tutkimustulosten pysyvyys sekä valideetti eli oikeiden asioiden tutkiminen, pätevyys. (Kananen 2012, 161.)

Luotettavuutta tarkasteltaessa arvioidaan tutkimusprosessin eri vaiheissa tehtyjä valintoja sekä niiden toteutusten hyvyttä. Riittävän tarkka dokumentaatio luo edellytyksen, jotta opinnäytetyötä voidaan pitää laadukkaana eli luotettavana. Siis kaikki valinnat tutkimusprosessin edetessä kirjoitetaan ylös ja niille esitetään perustelut. Näin pyritään jäljitettävyyteen eli siihen, että ulkopuolinen lukija pystyy päättämään kirjoittajan raportoinnista valintojen oikeellisuuden ja todistetun aukottomuuden. Luotettavuuden parantaminen jälkikäteen on mahdotonta. (Kananen 2012, 164-165.)

Tässä opinnäytetyössä luotettavuus huomioitiin alusta saakka koko prosessin ajan. Opinnäytetyön tarpeellisuus ja tavoitteet suunniteltiin toimeksiantajan, opinnäytetyön tekijöiden ja lopputuotteen käyttäjien näkökulmasta vastaamaan haluttua lopputulosta. Opinnäytetyö suunniteltiin huolella ja kaikki kehitystyön vaiheet dokumentoitiin mahdollisimman tarkasti. Opetusvideon suunnittelussa perehdyttiin hyvän video-oppimateriaalin laatuksiteereihin, jotta opetusvideon tuottaminen tapahtuisi mahdollisimman laadukkaasti. Videoiden sisältö pohjautuu ajantasaiseen näyttöön perustuvaan tietoon ja niiden kuvaamisessa huomioitiin muun muassa kuvausympäristö ja visuaalisuus. Video-oppimateriaalin tuottamista varten tehtiin huolellisesti käsikirjoitukset, mikä lisää työn luotettavuutta. Opinnäytetyössä hyödynnettiin yhteiskehittämistä toimeksiantajan kanssa, joka mahdollisti työn suunnittelun yhdessä ja mahdollisimman hyvän lopputuloksen. Lähteitä valittaessa pidettiin mielessä niiden pätevyys ja

luotettavuus. Työssä käytetty lähdekirjallisuus perustui pääosin lastenneuvolaan, lapsen neurologiseen kehitykseen ja kehitysheijasteisiin.

12 Pohdinta

Opinnäytetyötä alettiin tekemään marraskuussa 2023. Hoitotyön tietokanta toivoi videoita tai kuvasarjoja kehitysheijasteista, joten aiheeksi valikoitui videoiden kuvaaminen kehitysheijasteista. Aihe rajattiin koskemaan kolmea varhaisheijastetta, jonka jälkeen lähdettiin työstämään opinnäytetyön kirjallista osuutta. Tavoitteena oli kuvata mahdollisimman laadukkaat ja selkeät videot.

Toimeksiantajan kanssa yhteistyö oli sujuvaa. Yhteiskehittämisprosessissa kehitystä tapahtuu vaiheittain ja palautetta voi hyödyntää prosessin jokaisessa vaiheessa (Kokemustoimintaverkosto 2024). Opinnäytetyöprosessin aikana suunnitelmat tarkentuivat muutamaa otteeseen. Toimeksiantaja antoi selkeitä ja konkreettisia ohjeita ja neuvoja, joten videoiden tuottaminen sujui melko mutkattomasti. Kuvattava vauva löytyi helposti lähipiiristä ja kuvauspäivä sujui ongelmitta. Videoiden editointiin kului aikaa odotettua kauemmin, mutta lopputuloksesta tuli kaikille mieluisa. Videot saatiin tuotettua toimeksiantajan toiveiden mukaisesti.

Laatukriteereitä hyödynnettiin videoiden kehitysprosessissa. Koko prosessin ajan tähdättiin laadukkaaseen lopputulokseen. Ohjevideot suunniteltiin, käsikirjoitettiin ja toteutettiin huolellisesti yhteistyössä toimeksiantajan kanssa ja huomioitiin loppukäyttäjät koko prosessin ajan. Käsikirjoitukset hyväksyttiin toimeksiantajalla ja tarvittavat muutokset tehtiin videoiden visuaalisuuteen liittyen. Videot ovat lyhyet ja selkeät, helppo ja nopea katsoa ja katsojan mielenkiinto säilyy koko videon katsomisen ajan. Kuvasvaiheessa hyödynnettiin käsikirjoituksia ja otettiin materiaalia riittävästi hyvän lopputuloksen saamiseksi. Editointivaiheessa tehtiin tarkkaa työtä ja hyväksyttiin videoiden graafinen ilme toimeksiantajalla. Videoita voidaan hyödyntää opetuskäyttöön ja ne ovat visuaalisesti ja teknisesti hyvin toteutettu. Opinnäytetyön tekijät ovat tyytyväisiä videoihin ja kokevat, että tarkka suunnittelu ja toteutus varmistivat hyvän lopputuloksen.

Yhtenä opinnäytetyön tavoitteena oli, että heijasteiden tutkiminen ja seuranta olisi järjestelmällistä, ja luotettavaa. Heijasteiden tutkiminen hyödyttää perheitä ja lapsia, kun poikkeamat kehityksessä havaitaan ajoissa. Jos lapsella todetaan neurologisia poikkeamia, vanhempien ohjaaminen tilanteessa on tärkeää. Poikkeamat voivat tulla vanhemmille täysin yllätyksenä ja vaatii paljon vanhemmilta ja koko perheeltä sopeutua uutisiin. Vanhemmat tarvitsevat tukea ja aikaa tilanteen käsittelyyn. Tukiverkosto on tärkeä. Tukiverkoston voi toimia läheiset sekä sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset ja erilaiset potilas- ja omaisjärjestöt. Pitkäaikaisairas tai vammaisen lapsi muuttaa elämää monella tavalla, sekä myönteisellä että kielteisellä tavalla. (MLL 2023c.) Hankaliin elämäntilanteisiin voidaan löytää ratkaisuja yhdessä asiakkaan kanssa, mikäli vuorovaikutus on arvostavaa ja luottamuksellista. Vanhemmat tarvitsevat vaikeassa tilanteessa myötätuntoa, ymmärrystä, lohdutusta ja hyväksyntää ammattilaiselta. Ammattilaisen tulee olla aidosti kiinnostunut asiakkaan asioista, jotta asiakas

tuntee tulevansa kohdatuksi. Asiakkaan tarpeiden ja tunteiden kunnioittava kohtaaminen on tärkeää. (THL 2023b.)

Videot heijasteiden tutkimisesta ovat hyvä työkalu terveydenhoitajille, jotka työskentelevät esimerkiksi neuvoloissa. Terveydenhoitajat käyttävät Hoitotyön tietokantoja päivittäisessä työssä, joten ne ovat helposti ammattilaisten saatavilla. Videot ovat konkreettinen apu teoriaosaamisen lisäksi.

Yhtenä tavoitteena oli, että hoitotyön lehtorit voisivat hyödyntää videoita oppimateriaalina. Lehtorit voisivat käyttää videoita materiaalina esimerkiksi lasta odottavan perheen hoitotyön kurssilla tai lapsiperheen terveydenhoitajatyön kurssilla. Videot parantavat opiskelijoiden käsitystä heijasteiden tutkimisesta ja auttavat hahmottamaan sitä, miten vauvaa tulee käsitellä. Videot antavat konkreettisen työkalun miltä heijasteet näyttävät ja miten ne tutkitaan.

Jatkokehittämissuunnitelmana voisi tuottaa videot myös muista kehitysheijasteista. Videot ovat hyvä konkreettinen työkalu terveydenhoitajien päivittäiseen työskentelyyn sekä alan opiskelijoille teorian tiedon lisäksi.

Lähteet

Painetut

Armanto, A. & Koistinen, P. 2007. Neuvolatyön käsikirja. Helsinki: Tammi. 113; 140-141.

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Juvenes Print. Tampereen Yliopistopaino Oy. 161; 164-165.

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi -opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Art House. 15.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät -uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3. uudistettu painos. Helsinki: Sanomapro. 20; 23-25; 72.

Renko, M., Niinikoski, H. & Palmu, S. 2023. Lastentaudit. Kustannus Oy Duodecim. 28.

Sähköiset

Ailio, J. 2015. 6-7. Vähän parempi video. Opas laadukkaan videon toteutukseen ja suunnitteluun. Viitattu 19.8.2024. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522165831.pdf>

ARENE. 2023. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene Oy. Viitattu 23.12.2023. https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382

ARENE. 2020. Vastuullinen opinnäytetyö. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 23.12.2023. https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/Arenen%20ONT%20eettiset%20ohjeet%20esitysmateriaali%202020.pdf?_t=1578486373

ARENE. 2018. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 23.9.2024. https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_ammattikorkeakoulujen-opinnaytetoiden-eettiset-suositukset.pdf?_t=1526903222

Blythe, S. G., Beuret, L. J., Blythe P. & Scaramella-Nowinski, V. 2017. Attention, Balance and Coordination : The A. B. C. of Learning Success. John Wiley & Sons, Incorporated. 44; 76; 86; 102; 104; 108-109; 114. Viitattu 6.1.2025. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/Laura/reader.action?docID=4826760&ppg=57>

- Duodecim 2022. Hoitotyön ammattilaisten oma tietokanta Terveysportissa - ohjeita ja tietoa työn tueksi. Viitattu 14.3.2024. <https://www.duodecim.fi/2022/12/02/hoitotyon-ammattilaisten-oma-tietokanta-terveysportissa/>
- Haataja, L. 2018. Normaali kehitys. Duodecim. Viitattu 13.3.2024. <https://www.oppiportti.fi/op/lne00014/do>
- Haltia-Nurmi, M., Keränen, K. & Vainio, M. 2021. Työkirja. Yhteiskehittämisen abc. Espoon kaupunki. Viitattu 20.8.2024. https://static.espool.fi/cdn/ff/1Kc-ylD1ngTsd0WzBR_Y2LLjVu-TACP3_tRAsvPaA8/1629461641/public/2021-08/Yhteiskehittamisen%20tyokirja_savutettava.pdf
- Hakulinen, T., Uotila-Laine, H. & Korpilahti, U. 2023. Lastenneuvolapalvelut. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 29.2.2024. <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/shk/article/nla00092?toc=1112237#duo-references>
- Hakulinen, T., Korpilahti, U. & Grotenfelt-Enegren, M. 2023. Viiden kuukauden ikäisen lapsen määräaikainen terveystarkastus. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 4.5.2023. <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/nko/article/nla00066?toc=1112237>
- HAMK 2024. Videon käsikirjoittaminen. Viitattu 20.8.2024. <https://digipedaohjeet.hamk.fi/ohje/videon-kasikirjoittaminen/>
- Hietanen-Peltola, M., Hakulinen, T. 2022. Lastenneuvola ja kouluterveydenhuolto. Kirjaamisopas. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 2.3.2024. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/145647/THL%20KirjaamisopasLastenneuvola%20ja%20kouluterveydenhuolto%20v1.3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Ilomäki, L. 2012. Laatu E-oppimateriaaleihin. E-oppimateriaalit opetuksessa ja oppimisessa. Opetushallitus. 12. Viitattu 4.3.2024. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/144415_laatu_e-oppimateriaaleihin_2.pdf
- Immonen, T. & Rintamäki, H. 2021. Alle 1,5-vuotiaan lapsen neurologisen kehityksen seuranta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 13.1.2025. <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/nko/article/nla00074>
- Innanen, P. 2018. Palvelumuotoiluprosessin vaiheet. Blogiteksti. Palvelumuotoilu Palo. Viitattu 24.4.2024. <https://www.palvelumuotoilupalo.fi/blogi/palvelumuotoilun-prosessin-vaiheet/>
- Kokemustoimintaverkosto. 2024. Menetelmiä. Viitattu 17.11.2024. https://kokemustoimintaverkosto.fi/kokemustieto_kayttoon/menetelmia/

- Korhonen, L. 2021. Kasvu ja kehitys eri-ikäkausina. Duodecim. Viitattu 14.3.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/pla00018#s1>
- Korpilahti, P., Arikka, H. & Walldén, T. 2018. Kielenkehityksestä. Duodecim. Viitattu 13.3.2024. <https://www.oppoportti.fi/op/lne00018/do>
- Kuitunen, M. 2024. Säpsähtely vastasyntyneenä. Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 27.11.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00510>
- Kähkönen, S., Villa, J. 2023. Yhteiskehittämisen opas 2021. Blogiteksti. Puheet. Viitattu 20.4.2024. <https://www.puheet.com/blogi/yhteiskehittamisen-opas>
- MLL. 2023a. Vauva kehittyy vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa. Viitattu 14.3.2024. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/0-1-v/vauva-kehittyy-vuorovaikutuksessa-vanhempien-kanssa/>
- MLL. 2023b. Vauvan kehitysheijasteet eli refleksit. Viitattu 15.1.2025. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/0-1-v/vauvan-kehitysheijasteet-eli-refleksit/>
- MLL. 2023c. Lapsella on pitkäaikaissairaus tai vamma. Viitattu 14.1.2025. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/lapsella-pitkaaikaissairaus-tai-vamma/>
- Nieminen, S. 2024a. Vauvan turvallisuus. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 27.11.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/osv00013>
- Nieminen, S. 2024b. Vauvan hoito. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 3.1.2025. <https://www.terveyskirjasto.fi/osv00006#s4>
- North Arrow Films Oy. 2019. Ääni vaikuttaa uskottavuuteen - 6 vinkkiä videon hyvään ääniraitaan. Viitattu 2.11.2024. <https://northarrowfilms.fi/videotuotanto/aani-vaikuttaa-uskottavuuteen-6-vinkkia-videon-hyvaan-aaniraitaan/>
- Opetushallitus. 2024. E-oppimateriaalin laatuksiteerit. Viitattu 4.3.2024. <https://www.oph.fi/fi/julkaisut/e-oppimateriaalin-laatuksiteerit>
- Pekkarinen, E. 2018. Kuka suostuu lasten ja nuorten tutkimuksessa? Vastuullinen tiede. Viitattu 19.8.2024. <https://vastuullinentiede.fi/fi/tutkimuksen-suunnittelu/kuka-suostuu-lasten-ja-nuorten-tutkimuksessa>
- Pirnes, T. 2018. Opetusvideoiden käyttäminen ammatillisessa koulutuksessa. Tietotekniikan pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. 25. Viitattu 5.5.2024.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/57812/URN%3aNB%3afi%3ajyu-201805022415.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Rouvinen-Wilenius, P. 2007. Tavoitteena hyvä ja hyödyllinen terveysaineisto: kriteeristö aineiston tuotannon ja arvioinnin tueksi. Terveiden edistämisen keskus. 3-11. Viitattu 12.3.2024. https://www.researchgate.net/publication/232569631_Tavoitteena_hyva_ja_hyodyllinen_terveysaineisto

STM. 2024. Neuvolat. Viitattu 11.3.2024. <https://stm.fi/neuvolat>

Teivaanmäki, T. 2023. Vauvan kehitys vuoden ikään asti. <https://pikkujatti.fi/artikkelit-ja-tiedotteet/artikkelit/vauvan-kehitys-vuoden-ikaan-asti/>

TENK. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Viitattu 14.3.2024. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf

TENK. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. 9. Viitattu 23.12.2023. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Terveystieteiden tutkimuskeskus. 2024. Terveystieteen ammatti. Viitattu 12.3.2024. <https://www.terveydenhoitajaliitto.fi/ammatti-ja-koulutus/terveydenhoitajan-ammatti/>

Terveystieteiden tutkimuskeskus. 2024. Viitattu 2.3.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326#L2P15>

THL. 2023a. Lastenneuvola. Viitattu 12.12.2023. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/aitiys-ja-lastenneuvola/lastenneuvola>

THL. 2023b. Dialogisuus ammattilaisen ja perheen välillä. Viitattu 14.1.2025. <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/dialogiset-toimintavat/dialogisuus-ammattilaisen-ja-perheen-valilla>

Vänskä, K., Laitinen-Väänänen, S., Kettunen, T. & Mäkelä, J. 2014. Onnistuuko ohjaus? Sosiaali- ja terveysalan ohjaustyössä kehittyminen. Viitattu 19.8.2024. <https://www.elibrary.com/book/978-951-37-6052-6>

Liitteet

Liite 1: Käsikirjoitus tarttumisheijasteen tutkiminen	31
Liite 2: Käsikirjoitus moron heijasteen tutkiminen	34
Liite 3: Käsikirjoitus kävelyheijasteen tutkiminen	37
Liite 4: Suostumuslomake	39

Liite 1: Käsikirjoitus tarttumisheijasteen tutkiminen

Videon tavoitteena on, että videon katsoja tietää mitä tarttumisheijasteet ovat, ja osaa tutkia ne lapselta.

Tämän ohjevideon kuvauspaikkana toimii Laurea Tikkurilan kampuksen hoitotyön luokkatila, jossa on lasten hoitopöytä. Videoissa on kertojaaäni ja tekstitys. Videossa kerrotaan aluksi tarttumisheijasteesta, jonka tarkoitus on tukea oppimista. Terveystoimijain roolissa toimii yksi opinnäytetyön tekijöistä, vauva on opinnäytetyön tekijöille ennestään tuttu. Videokohdauksissa näkyy osittain opinnäytetyön tekijä sekä vauva.

Toimeksiantaja ei ole mukana kuvauksissa. Videot editoidaan, apuna toimii toimeksiantajan puolelta tekstittäjä. Videossa ei ole taustamusiikkia. Videon kesto on minuutti ja 8 sekuntia.

Kohtauksen numero	Kesto	Kohtaus
Kohtaus 1	4 sek	Tekstiplanssi: Tarttumisheijasteiden tutkiminen
Kohtaus 2	9 sek	Kuvituskuva vauvasta. Teksti ja kertojaaäni: Tarttumisheijasteet ovat varhaisheijasteita, jotka tutkitaan vauvoilta syntymästä neljän kuukauden ikään asti.
Kohtaus 3	7 sek	Kuvituskuva vauvasta. Teksti ja kertojaaäni: Sormien tarttumisheijaste häviää tavallisesti lapsen ollessa noin kolmen kuukauden ikäinen.
Kohtaus 4	7 sek	Kuvituskuva vauvasta. Teksti ja kertojaaäni:

		Varpaiden tarttumisheijaste häviää tavallisesti lapsen ollessa noin 10 kuukauden ikäinen.
Kohtaus 5	4 sek	Tekstiplanssi: Tarttumisheijaste sormista
Kohtaus 6	6 sek	Teksti ja kertojaääni: Tutki sormien tarttumisheijaste laittamalla sormi vauvan kämmentä vasten.
Kohtaus 7	4 sek	Kuvataan hidastettuna, kun tutkitaan sormien tarttumisheijastetta. Teksti ja kertojaääni: Vauva tarttuu sormeen.
Kohtaus 8	4 sek	Tekstiplanssi: Tarttumisheijaste varpaista
Kohtaus 9	8 sek	Teksti ja kertojaääni: Tutki varpaiden tarttumisheijaste laittamalla sormi vauvan jalkapohjaan varpaiden tyveen.
Kohtaus 10	5 sek	Kuvataan hidastettuna, kun tutkitaan varpaiden tarttumisheijastetta. Teksti ja kertojaääni: Vauva tarttuu sormeen varpailaan.
Kohtaus 11	5 sek	Tekstiplanssi: Älä koskaan jätä lasta hoitopöydälle valvomatta!

Kohtaus 12	5 sek	Laurean logo, tekijöiden etu- ja sukunimet.
------------	-------	---

Liite 2: Käsikirjoitus moron heijasteen tutkiminen

Videon tavoitteena on, että videon katsoja tietää mikä on moron heijaste ja osaa tutkia sen lapselta.

Tämän ohjevideon kuvauspaikkana toimii Laurea Tikkurilan kampuksen hoitotyön luokkatila, jossa on lasten hoitopöytä. Videossa on kertojaääni ja tekstitys. Videossa kerrotaan moron heijasteesta ja sen tutkimisesta, jonka tarkoitus on tukea oppimista. Terveystoiminnan roolissa toimii yksi opinnäytetyön tekijöistä, vauva on opinnäytetyön tekijöille ennestään tuttu. Videokohtauksissa näkyy osittain opinnäytetyön tekijä sekä vauva.

Toimeksiantaja ei ole mukana kuvauksissa. Videot editoidaan, apuna toimii toimeksiantajan puolelta tekstittäjä. Videossa ei taustamusiikkia. Videon kesto on minuutti ja 35 sekuntia.

Kohtauksen numero	Kesto	Kohtaus
Kohtaus 1	5 sek	Tekstiplanssi: Moron heijasteen tutkiminen
Kohtaus 2	9 sek	Kuvituskuva vauvasta. Teksti ja kertojaääni: Moron heijaste on tärkein varhaisheijaste. Se tutkitaan vauvoilta syntymästä neljän kuukauden ikään asti.
Kohtaus 3	9 sek	Kuvituskuva vauvasta. Teksti ja kertojaääni: Moron heijaste häviää lapsen ollessa 3-4 kuukauden ikäinen. Moron heijasteen voi tutkia kahdella tavalla.

Kohtaus 4	4 sek	Tekstiplanssi: Moron tutkiminen, tapa 1
Kohtaus 5	10 sek	Kuvataan, kun tutkitaan heijastetta. Teksti ja kertojäääni: Nosta lapsen ylävartalo käsivarsillesi. Laske lapsen pää nopeasti noin 10 astetta vartalon tasoon nähden.
Kohtaus 6	9 sek	Kuvataan hidastettuna, kun tutkitaan heijastetta. Teksti ja kertojäääni: Lapsen kädet säpsähtävät sivuille ja palaavat vartalon lähelle.
Kohtaus 7	4 sek	Tekstiplanssi: Moron tutkiminen, tapa 2
Kohtaus 8	12 sek	Kuvataan, kun tutkitaan heijastetta. Teksti ja kertojäääni: Aseta lapsi selinmakuulle ja ota lapsen kämmenistä kiinni. Kohota vetämällä ylöspäin, niin että hartiat irtoavat alustasta. Irrota ote lapsen käsistä.

Kohtaus 9	7 sek	<p>Kuvataan, kun tutkitaan heijastetta.</p> <p>Teksti ja kertojaääni:</p> <p>Lapsen kädet säpsähtävät sivuille ja palaavat vartalon lähelle.</p>
Kohtaus 10	8 sek	<p>Kuvataan, kun lasketaan vauva hoitopöydälle.</p> <p>Teksti ja kertojaääni:</p> <p>Moron heijaste voi esiintyä vastasyntyneellä myös silloin, kun lapsen laittaa suoraan seinmakuulle.</p>
Kohtaus 11	8 sek	<p>Kuvataan, kun tuodaan lapsen kädet rinnan päälle.</p> <p>Teksti ja kertojaääni:</p> <p>Lapsi rauhoittuu, kun tuot lapsen molemmat kädet rinnan päälle yhteen.</p>
Kohtaus 12	5 sek	<p>Tekstiplanssi:</p> <p>Älä koskaan jätä lasta hoitopöydälle valvomatta!</p>
Kohtaus 13	5 sek	<p>Laurean logo, tekijöiden etu- ja sukunimet.</p>

Liite 3: Käsikirjoitus kävelyheijasteen tutkiminen

Videon tavoitteena on, että videon katsoja tietää mikä kävelyheijaste on ja osaa tutkia sen lapselta.

Tämän ohjevideon kuvauspaikkana toimii Laurea Tikkurilan kampuksen hoitotyön luokkatila, jossa on lasten hoitopöytä. Videossa on kertojaaäni ja tekstitys. Videossa kerrotaan kävelyheijasteesta ja sen tutkimisesta, jonka tarkoitus on tukea oppimista. Terveystoiminnan roolissa toimii yksi opinnäytetyön tekijöistä, vauva on opinnäytetyön tekijöille ennestään tuttu. Videokohtauksissa näkyy osittain opinnäytetyön tekijä sekä vauva.

Toimeksiantaja ei ole mukana kuvauksissa. Videot editoidaan, apuna toimii toimeksiantajan puolelta tekstittäjä. Videossa ei ole taustamusiikkia. Videon kesto on 51 sekuntia.

Kohtauksen numero	Kesto	Kohtaus
Kohtaus 1	4 sek	Tekstiplanssi: Kävelyheijasteen tutkiminen
Kohtaus 2	8 sek	Kuvataan kuvituskuva vauvasta. Teksti ja kertojaaäni: Kävelyheijaste on varhaisheijaste, joka tutkitaan syntymästä neljän kuukauden ikään saakka.
Kohtaus 3	7 sek	Kuvataan kuvituskuva vauvasta ja terveystoiminnasta. Teksti ja kertojaaäni: Kävelyheijaste häviää lapsen ollessa noin 3-4 kuukauden ikäinen.

Kohtaus 4	8 sek	<p>Kuvataan, kun vauva nostetaan pystyasentoon.</p> <p>Teksti ja kertojaääni:</p> <p>Tutki kävelyheijaste nostamalla lapsi pystyasentoon niin, että jalkapohjat osuvat alustaan.</p>
Kohtaus 5	8 sek	<p>Kuvataan lähikuvaa vauvan jaloista, kun tutkitaan kävelyheijastetta.</p> <p>Teksti ja kertojaääni:</p> <p>Jalkapohjien osuessa alustaan lapsi nostelee jalkojaan ikään kuin kävellen.</p>
Kohtaus 6	8 sek	<p>Kuvataan hidastettuna lähikuvaa vauvan jaloista, kun tutkitaan kävelyheijastetta.</p>
Kohtaus 7	4 sek	<p>Tekstiplanssi:</p> <p>Älä koskaan jätä lasta hoitopöydälle valvomatta!</p>
Kohtaus 7	4 sek	<p>Laurean logo, tekijöiden etu- ja sukunimet.</p>

Liite 4: Suostumuslomake

Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää laadukkaat videot kehitysheijasteista Hoitotyön tietokannan videot -osioon hoitotyön ammattilaisille sekä opiskelijoille.

Opinnäytetyön tavoitteena on, että videon avulla hoitotyön ammattilaiset saisivat käyttöönsä työkalun, jota hyödyntää päivittäisessä työssä. Tavoitteena on, että videoiden avulla heijasteiden tutkiminen ja seuranta olisi järjestelmällistä ja luotettavaa jokaisen asiakkaan kohdalla. Huolellinen heijasteiden tutkiminen hyödyttää perheitä ja lapsia, kun poikkeamat kehityksessä havaitaan ajoissa.

Videointitilanteessa lapselta tutkitaan kolme heijastetta. Tarttumisheijasteet, moron heijaste sekä kävelyheijaste. Jokainen heijaste videoidaan useampaan kertaan. Kuvaustilanteessa vauva on vaippasiltan, ja hän näkyy videoilla kokonaan. Vauvan nimi tai muita henkilötietoja ei tule videolle. Vanhemmalla on oikeus keskeyttää tutkimus niin halutessaan.

Videot julkaistaan hoitotyön tietokantaan Duodecimiin. Videot ovat nähtävillä henkilöille, joilla on tunnukset Duodecimin tietokantaan.

Olen saanut riittävästi tietoa videon tarkoituksesta, toteuttamistavasta sekä säilyttämisestä. Suostun siihen, että lapseni saa osallistua tutkimuksiin ja näkyä videoissa Duodecim hoitotyön tietokannassa.

Tämä lomake on allekirjoitettu sähköisesti.